

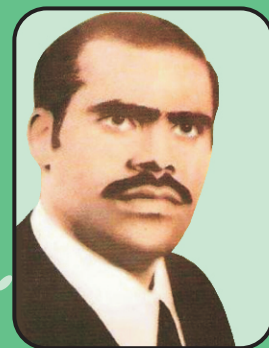
د پښتو او پشه يي ژبې گرامري نژدېوالی

د پښتو او پشه يي ژبې گرامري نژدېوالی

پوهنمل نور محمد غمجن (تمیل)

ش. ۱۳۹۹

پوهنمل نور محمد غمجن (تمیل)



Grammatical Closeness of Pashto & Pashai Language

Professor Noor Muhammad Ghamjan Tamil

ISBN 978-9936-661-14-1



9 789936 661141

2021





د افغانستان اسلامي جمهوري دولت

د علومو اکاډمي

د اطلاعاتو او عامه اړیکو ریاست

د پښتو او پشه یي ژبې گرامري نژدېوالی

۱۳۹۹ هـ. ش

پوهنمل نور محمد غمجن (تمیل)

د کتاب ځانګړنې

د کتاب نوم: د پښتو او پشه یي ژبې ګرامري نژدېوالی

ليکوال: پوهنمل نور محمد غمجن (تمیل)

لارښود استاد: پوهاند دکتور حبیب الله تبری

ایډیټ او اهتمام: څېړنوال رفیع الله نیازی

خپړندوی: د افغانستان د علومو اکاډمي، د اطلاعاتو او عامه اړیکو ریاست

د چاپ ځای: الهام نبي زاده، کابل - افغانستان

د چاپ کال: ۱۳۹۹ هـ ل / ۲۰۲۱ ز

د چاپ شمېر: ۵۰۰ ټوکه

ISBN: ۹۷۸-۹۹۳۶-۶۶۱-۱۴-۱

د چاپ ټول حقوق د افغانستان له علومو اکاډمي سره خوندي دي



مننه او کورودانی

زه ډېر کوچنی وم، په یاد مې دي چې تل به مې پلار جان د کتابونو پر لیکلو بوخت وو او ما به ورڅخه هر وخت پوښتنې کولې، ان کله به ورته مزاحم هم شوم. دا یې ډېر غټ آرمان و، چې یوه ورځ یې لیکل شوي کتابونه چاپ او د هېواد وگړي په ځانگړې توگه د پشه یي قوم وگړي ترې گټه واخلي. زه نن له خپل پروردگار څخه ډېر شکرگذار او خوشحاله یم چې د خپل پلار دا آرمان مې څلویښت کاله وروسته د هغه د لیکل شویو کتابونو په چاپولو سره پوره شو.

له هغو قدرمنو دوستانو څخه د زړه له کومې مننه کوم چې زما د پلار د ارزښتمنو کتابونو په چاپولو کې یې له ما سره بې درېغه مرسته کړې، چې د دوی له مرستې پرته دا کار ممکن نه و. له ویارلي استاد او د پښتو ژبې له ستر عالم پوهاند ډاکټر صاحب مجاور احمد زیار څخه نړۍ مننه چې په دې کار کې یې زما ملتیا وکړه، له خدای (ج) ورته اوږد عمر له پوره سلامتیا سره غواړم.

د علومو اکاډمۍ له رئیس ښاغلي استاد څېړنپوه دکتور عبدالظاهر شکیب څخه نړۍ مننه کوم، چې په ورین تندي یې د دې کتاب د چاپ امر راکړ، له خدا (ج) ورته اوږد عمر له پوره سلامتیا سره غواړم. د علومو اکاډمۍ له ټولو کارکوونکو په خاصه توگه د نشراتو ریاست له کارکوونکو څخه نړۍ مننه چې ددې کتاب د چاپ په برخه کې یې بې سارې مرسته وکړه.

په درنښت

رنځورمل دوکتور هدایت الله (تمیل)

د استاد پوهندوی نورمحمد غمجن (تمیل) د کورنۍ په استازولۍ

د علومو اکاډمي يادښت

د نړۍ د ژبو په کورنيو کې اندو-اروپايي تر ټوله ستره ژبکورنۍ ده چې گڼ ژبښاخونه او ژبڅانگې لري؛ يو ژبښاخ يې اريک نومېږي، چې تر ډېره د سوېلي او منځنۍ اسيا د وگړو ژبو ورپورې تړلې دي. اريک ژبښاخ د اندو-اروپايي، دارديک او ارياني په نومونو درې ژبڅانگې لري، چې دغه هره ژبڅانگه بيا پر خپل وار لسگونه اړوندې ژبې لري.

پښتو د اندو-اروپايي ژبکورنۍ د اريک ژبښاخ د ارياني ژبڅانگې يوه مهمه ژبه ده، چې په افغانستان، پښتونخوا، د پاکستان په سنده او پنجاب او د هندوستان په ځينو سيمو کې ويونکي لري او پشه يي د اندو-اروپايي ژبکورنۍ د اريک ژبښاخ د دارديک ژبڅانگې يوه داسې ژبه ده چې د افغانستان په نورستان، کونړ، لغمان، کاپيسا، کابل ولايتونو او ځينو نورو سيمو کې ويونکي لري.

په جغرافيوې لحاظ پشه يي له نورستاني، شوماستي، گوري، پښتو او دري ژبو سره د افغانستان په بېلابېلو سيمو کې چم گاوند لري، خو تر ډېره پورې پشه يي ژبي افغانان له پښتنو سره ډېر نږدې کوروکلی لري او د ژبکورنۍ په لحاظ هم پښتو او پشه يي د يوې گډې سترې اندو-اروپايي کورنۍ او بيا د اريک ژبښاخ دوه

خپلوانې ژبې دي، چې په ځينو گرامري برخو کې نږدېوالی، ورته والی او په ځينو برخو کې سره توپيرونه لري.

د پښتو او پشه يي ژبې کورنيو اړيکو او په جغرافيوې لحاظ په سره نږدې سيمو کې د پښتنو او پشه يانو مېشتېدو ته په کتو د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي استاد ارواښاد پوهنمل نورمحمد غمجن تميل، چې خپله ژبه يې هم پشه يي وه د خپلې علمي رتبې د لوړاوي لپاره د پښتو ژبپوهنې د پياوړي پوهاند ډاکټر حبيب الله تږي تر لارښوونې لاندې (د پښتو او پشه يي ژبې گرامري نږدېوالی) تر سرليک لاندې دا علمي-څېړنيزه رساله په پرتليز ډول ليکلې او د پوهنملۍ علمي رتبه يې پرې ترلاسه کړې ده.

نوموړي خپله دغه څېړنيزه رساله په لاندې ترتيب په دريو برخوکې بشپړه کړې ده:

لومړۍ برخه، غږ پوهه يا فونولوجي: په دې برخه کې د پښتو او پشه يي ژبې فونولوجي او د دواړو ژبو د فونولوجۍ عمومي نږدېوالی، د پښتو او پشه يي ژبې عمومي فونيمونه او گرافيمونه په څرگندو بېلگو کې په پرتليز ډول څېړل شوي او تشرېح شوي دي. دويمه برخه، د نوم صرف: په دې برخه کې د پښتو او پشه يي ژبې د نوم ډولونه، د اسم تصغير علامې، د مذکر، مونث او جمع علامې، صفت، ضميرونه، فعل، مصدر، مختاړي، ريشه، تنه، فعل د معلوم او مجهول په لحاظ، قيدونه، ادوات او ځينې نورې برخې په پرتليز ډول څېړل شوي او روښانه شوي دي.

درېيمه برخه، د پښتو او پشه يي ژبې نحوه: په دې برخه کې د جملې د جوړېدو عناصر، د جملې معنوي او لفظي ډولونه، اصطلاحات او د هغوی ډولونه په دواړو ژبو کې په مقایسوي ډول روښانه شوي دي.

د ارواښاد پوهنمل نورمحمد غمجن تمیل دا اثر (د پښتو او پشه يي ژبې گرامري نژدېوالی) به د پښتو او پشه يي ژبې د ادبیاتو خپرونکو، استادانو او زده کړیالانو ته د ژبو د پرتلیزې خپرې په برخه، په ځانگړي ډول د پښتو او پشه يي ژبې په برخه کې ډېر گټور معلومات په واک کې ورکړي او له دې اثر څخه په گټه اخیستنه به ددغو دوو ژبو اړیکې د سیمې، په ځانگړي ډول په افغانستان او پښتونخوا کې د اندو-اروپايي کورنۍ له نورو ژبو سره په پرتلیز ډول وڅېړي او ډېر گډ ژبني او گرامري مشترکات به یې روښانه شي.

ددې اثر همدغه علمي، ادبي او فرهنګي ارزښت ته په کتو د افغانستان د علومو اکاډمي دا خپرنیز اثر خپروي، چې د کتنې او سمون چارې یې د نشراتي کمېسیون له لوري د علومو اکاډمي علمي منشي ښاغلي خپرنوال دکتور رفیع الله نیازی ته وسپارل شوې.

موږ د ارواښاد استاد غمجن له زوی ښاغلي ډاکټر هدایت الله تمیل څخه ډېره مننه کوو، چې دا اثر یې د چاپ لپاره علومو اکاډمۍ ته ورکړ او له ښاغلي نیازی څخه مننه کوو، چې ددې اثر

د سمون ټولې چارې يې په ښه توگه ترسره کړې، يعنې اثر يې له کمپوز وروسته وکوت او منځپانگه او فونيميکي برخې يې له اصل نسخې سره سمې او برابرې کړې، دواړو ته په علمي - فرهنگي چارو کې د لا برياليتوبونو او غوره خدمتونو هيله کوو.

په درنښت

خپرنپوه دکتور عبدالظاهر شکېب

د علومو اکاډمۍ رئيس

ليکلی

سرليک

مخگڼه

مقدمه ۱

لومړۍ برخه

غږ پوهه يا فونولوجي ۷

۱. د پښتو او پشه يي ژبې فونولوجي يا غږ پوهنه ۷

۲. فونيم (غږ) ۱۷

الف - د پښتو او پشه يي ژبې عمومي فونيمونه (غږونه) ۱۷

ب - د پښتو او پشه يي ژبې خپلواک فونيمونه ۱۸

ج - د پښتو او پشه يي ژبې نيمواک فونيمونه ۲۲

د - د پښتو او پشه يي ژبې دفتونگونه ۲۳

ه - د پښتو او پشه يي ژبې بېواک غږونه ۲۵

و - د پښتو او پشه يي ژبې کليستر يا (غبرگ بېواک غږونه) ۲۸

ز - د پښتو او پشه يي ژبې په فشار - خج - stress باندې خپرنه ۲۸

۳. گرافيم (توري، حرف) يا د غږ سمبول ۲۹

دويمه برخه

د پښتو او پشه يي ژبې مورفولوجي يا صرف ۳۳

۱. د نوم صرف يعنې د اسم صرف ۳۵

الف - د جنس په لحاظ ۳۵

ب - د عدد په لحاظ ۳۶

ج - د حالت په لحاظ ۳۹

۲. په پښتو او پشه يي کې نوم او د نوم ډولونه ۴۲

۳. په پښتو او پشه يي کې د اسم تصغير علامې ۴۴
۴. په پښتو او پشه يي کې د مذکر او مونث نوم نښې ۴۵
- الف - د مذکر نښې ۴۵
- ب- د مونث نوم نښې ۴۷
۵. په پښتو او پشه يي ژبه کې د يوه نوم د جمعې علامې ۴۹
- الف - د نرينه نوم د جمعې نښې په پښتو کې ۴۹
- ب - د ښځينه نوم د جمعې نښې په پښتو کې ۵۰
- ج - د نرينه مفرد نوم د جمعې نښې په پشه يي ژبه کې ۵۱
- د - د ښځينه نوم د جمعې نښې په پشه يي کې ۵۳
۶. صفت يا (ستاينوم) په پښتو او پشه يي ژبه کې ۵۶
۷. ضمير يا نومخړی په پښتو او پشه يي ۶۰
- الف- شخصي ضميرونه په پښتو او پشه يي کې ۶۰
- ب - ملكي يا اضافي ضميرونه په پښتو او پشه يي کې ۶۳
- ج - اشاري ضميرونه په پښتو او پشه يي کې ۶۴
- د - استفهامي ضميرونه په پښتو او پشه يي کې ۶۴
- ه - ارتباطي ضميرونه په پښتو او پشه يي کې ۶۸
- و - مبهم ضميرونه په پښتو او پشه يي کې ۷۰
۸. اسم عدد (شمېر نوم) په پښتو او پشه يي کې ۷۲
- الف. اصلي يا اساسي اعداد (ارشمېر) ۷۲
- ب. د درجې او مرتبې د موقعيت له مخې اسم عدد ۷۳
- ج. کسري يا مات عددونه (وړ شمېر) ۷۴
- د. د وېش يا تقسيمې اعدادو (وېش شمېر) ۷۴
۹. فعل او مصدر په پښتو او پشه يي کې ۷۶

۱۰. د فعل صرف په پښتو او پشه يي کې ۷۹
- الف. سابقه (مختاري) ۷۹
- ب. ریشه ۸۰
- ج. تنه ۸۱
- د. وروستاري (لاحقي) ۸۲
- ه. د حالاتو په لحاظ په پښتو او پشه يي کې د يوه فعل ۸۲
- و. د معلوم او مجهول په لحاظ د پښتو او پشه يي افعالو ۸۳
- ز. د لازمي او متعدي په لحاظ يو فعل په پښتو او پشه يي ۸۴
- ح. د زمانې په لحاظ يو فعل په پښتو او پشه يي کې ۸۵
- لومړۍ - ماضي فعل او د ماضي فعل ډولونه ۸۶
- دويم - د حال فعل - اوس مهال کې يا نا تير مهال ۱۰۹
- درېيم - مستقبل فعل - اېگا لا کی = egālāke ۱۱۳
۱۱. يو عمومي نظر د پښتو او پشه يي ژبې پر صرف ۱۱۸
۱۲. کومکي يا معاون فعلونه په پښتو او پشه يي ژبه کې ۱۲۱
۱۳. قیدونه (کړولونه) په پښتو او پشه يي کې ۱۲۲
- الف - زمانې قیدونه ۱۲۲
- ب - مکانې قیدونه ۱۲۳
- ج - د څرگندتيا او ټينگار قیدونه ۱۲۵
- د - د حالت قیدونه ۱۲۵
- ه - د مقیاس، معيار، اندازې او درجې قیدونه ۱۲۶
- و - سببي علتې او هدفې قیدونه ۱۲۶
- ز - متفرقه ضمیرونه ۱۲۷

۱۲۹.....	۱۴. ادوات (ویکي) په پښتو او پشه یي کې
۱۲۹.....	الف - ارتباطي ادوات په پښتو او پشه یي ژبه کې
۱۳۰.....	ب - اضافي ادوات په پښتو او پشه یي ژبه کې
۱۳۰.....	ج - ظرفي او نسبي ادوات
۱۳۲.....	د - مکاني ادوات
۱۳۳.....	هـ - زماني ادوات
۱۳۴.....	و - شخصي ادوات
۱۳۵.....	ز - سببي یا علتي ادوات
۱۳۶.....	ح - شرطي ادوات
۱۳۷.....	ط - متفرقه ادوات

درېمه برخه

نحو یا سینټکس ۱۳۹.....

۱۳۹.....	د پښتو او پشه یي ژبې نحو
۱۴۱.....	۱. جمله (مسند الیه او مسند) په پښتو او پشه یي کې
۱۴۲.....	۲. د جملې د جوړېدو عناصر په پښتو او پشه یي کې
۱۴۴.....	۳. په پښتو او پشه یي ژبه کې د یوې جملې معنوي ډولونه
۱۵۰.....	۴. په پښتو او پشه یي ژبه کې د جملې لفظي ډولونه
۱۵۰.....	الف - ساده یا یووستوې جمله
۱۵۱.....	ب - غبرګه جمله
۱۵۲.....	ج - مرکبه جمله یا (ګډې جملې)
۱۵۳.....	۵. اصطلاحات (IDioms) او ډولونه یې په پښتو او پشه یي کې
۱۶۱.....	مأخذونه

مقدمه (۱)

د کابل پوهنتون د تعامل له مخې د علمي ترفیعاتو لپاره کانديد استادان معمولاً يو کال د مخه يوه علمي موضوع د يوه مشر استاذ تر لارښوونې لاندې د خپلې شعبي د نورو استادانو (تدريسي اعضا وو) په مشوره او موافقه اخلي.

د پورتنی اصل په بنا ما هم يو کال د مخه د خپلې علمي ترفیع (له پوهنپاري څخه پوهنملي) دپاره د ادبیاتو او بشري علومو د پوهنځي د پښتو څانگې د تدریسي غړي په حیث د خپلې څانگې د محترمو استادانو مجلس ته دا پیشنهاد وکړ چې ماته کومه علمي موضوع تعیین کړي.

د پښتو څانگې درنو استادانو په نتیجه کې دا پرېکړه وکړ چې زه (نور محمد غمجن تمیل) د یوه پشه یي ژبي په حیث باید د (پښتو او پشه یي ژبې گرامري نژدېوالی) تر عنوان لاندې موضوع کې د پیاوړي استاد پوهاند ډاکتر حبیب الله «تري» تر لارښوونې لاندې خپلې څېړنې په نوموړې موضوع کې پیل کړم.

ما دا موضوع (د پښتو او پشه یي ژبې گرامري نژدېوالی) په ډېر افتخار ومنله ځکه چې:

^۱ - د پشه یي ژبي په جینولوژیک او تیولوژیک برخه کې پر سیمو او لهجو باندې زه په خپلو نورو اثارو کې غږ بدلای يم. وگورئ د وږمې مجلې (۱۳۵۰) کال ۵ گڼه د (۱۳۵۱) کال ۶ گڼه، زما مونوگراف او د پشه یي د شفاهي ادبیاتو په نامه پروژ. دلته راته دا کار تکرار معلومېده او په خپلو دغو نشریاتو مې حق الزحمه هم اخستې وه.

۱. پشه يي ژبه د گران هېواد افغانستان يوه لرغونې اريايي ژبه ده او په دې برخه کې علمي کار غير له څو محدود و مقالو او د څو خارجي پوهانو له محدودو څېړنو څخه بل چا کار نه دی کړی.

۲. که په خپلو داخلي علمي او رسمي ژبو (پښتو) او (دري) د خپل گران هېواد پر نورو ژبو علمي کارونه او څېړنې وکړو دا به د گرانو هېواد والو لپاره ډېر مفيد او اسانه وي نظر هغو څېړنو ته چې په خارجي ژبو شوې وي.

که څه هم د موادو او د وخت لېروالی له يوه طرفه او په پښتو ژبه کې د يوه معياري گرامر نشتوالی له بل پلوه زه له پوره مشکلاتو سره مخامخ کړم، خو بيا هم ما د خپلو څېړنو، مطالعاتو او کار يو مقدماتي راپور خپل لارښود استاد ته د مشورې په ډول وړاندې کړ. له نېکه مرغه زما کوښښ او څېړنه د محترم استاد خوښه شوه او لکه تل يې د خپلو نېکو مشورو او لارښوونو په واسطه د کار پر مخ بيولو لپاره وهڅولم، چې په نتيجه کې مې د پښتو او د پشه يي د موجودو معتبرو گرامري کتابونو او نوټونو په کومک (چې د ماخذونو په برخه کې ښودل شوي دي) خپل کار پيل کړ، البته د پښتو ژبې په ښودل شوو گرامري ماخذونو کې ډېره استفاده له نويو گرامري کتابونو، لکه د (پښتو پښويه، د پوهندوی ډاکتر مجاور احمد زيار ليکنه) او (د پښتو ژبې د فونيمیکي الفبې لارښود، د څېړنوال دکتور عبدالحکيم هلالی ليکنه) څخه ډېره استفاده شوې ده، ځکه دا د پښتو ژبې هغه نوي کارونه دي چې نسبتاً يې د دې ژبې د گرامري څېړنو عنعنوي او زوړ ميتود په علمي توگه عوض کړی دی.

او د پشه يي ژبې په باب مې د مشهور ناروېژي بين المللي ژبپوهاند (جورج مارگن سټرن) له کتاب د (پشه يي ژبې گرامر) څخه استفاده کړې ده، مخصوصاً په هغو غبرونو کې چې هغه د پشه يي ژبې خاص

غبرونه وو او مارگن سترن ورته فونیمیکي سمبولونه هم په خپل کتاب کې غوره کړي دي.

ما (د پښتو او پشه یي ژبې ګرامري نژدېوالی) په دریوو برخو ووېشه:

۱. د غږ پوهې یا فونولوژي برخه.

۲. د صرف یا مورفولوژي برخه.

۳. د نحوې یا سنټکس برخه.

چې پورتنۍ هره برخه مې د خپلو ټولو ډولونو، خصوصیاتو او ممیزاتو سره په پښتو او پشه یي ژبه کې د تشریحي مثالونو په واسطه خپلې او د پشه یي ژبې هر مثال مې نه یواځې دا چې په فونیمیکي الفبی لیکلۍ، بلکې په پښتو ژبه مې هم په هر ځای کې ترجمه کړي دي، چې د ویونکو لپاره پکې مشکلات پېښ نه شي، یعنې په حقیقت کې دا کار (موجوده خبرنه) په دریوو ژبو لیکل شوې ده: ۱. پشه یي، ۲. پښتو، ۳. فونیمیکي.

د فونیمیکي الفبی په باب باید دا ووايم چې د (دکتور هاللي) د پښتو ژبې فونیمیکي الفبی لارښود نوی کتاب هغه معیاري فونیمیکي الفبی د دې اثر په لیکلو کې انتخاب شوې ده کومه چې د پښتو ټولنې له خوا منل شوې او نشر شوې هم ده. (په مأخذونو کې د کتاب په باب پته شته) او د پشه یي ژبې د مخصوصو غبرونو لپاره مې د (مارگن سترن) د پشه یي ژبې ګرامر نومې کتاب څخه استفاده کړې (چې دا هم په مأخذونو کې ښودل شوي دي)

خرنگه چې دا اثر د پشه یي ژبې ګرامري نژدېوالی له پښتو سره تمثیلي، نو باید ووايم چې په موجوده وخت کې (لکه څنګه چې

مارگن سترن هم په خپل کتاب د پشه يي ژبې گرامر کې^(۱) ويلي دي (پشه يي ژبه دوه عمومي مهمې لهجې لري، لکه:

۱. شرقي لهجه

چې د ننگرهار ولايت په (ښېوه، دره نور)، د کونړ ولايت په (نورگل، اريت او شماش او نورو ځايونو) او د لغمان ولايت په (مرکز، چارباغ، الينگار او نورستان کې) ويل کېږي.

۲. غربي لهجه

چې د لغمان ولايت په (اليشنگ، نورستان) او د پروان ولايت د کاپيسا د لويې ولسوالۍ په ځينو سيمو، لکه: (اوزين، بوله غين، اشپي، اله ساي او نور کوهستانونه) او هم د پروان ولايت په (شتول، کونه ده، لروان او گل بهار) او نورو ځايونو کې ويل کېږي. دا لهجې څه د خپلواکو غږونو (واولونو) د تغير له کبله د شرقي لهجې (a - l) او (u - و) په غربي لهجې کې په ترتيب سره په (u - و) او (ي - i) بدلېږي او څه د گاونډيو ژبو د لغوي او گرامري تاثير له امله، لکه شرقي لهجه د (پښتو) ژبې او غربي لهجه د (دري) ژبې تر تاثير لاندې ده چې دا عوامل په دواړو لهجو کې د يو څه تغير او بدلون سبب شوي دي، خو دا بايد ووايم چې دا بدلونونه ډېر بارز او عمده بدلونونه نه دي، يعنې که چېرته په دې ژبه کې علمي کار وشي کېدای شي چې دا دواړه لهجې يوه معياري پشه يي ژبه جوړه کړي.

خو څرنگه چې زه د پشه يي ژبې د شرقي لهجې خبرې کوونکی يم کومه چې نسبتاً اکثريت هم ده، نو د همدې دليل له مخې چې کومه

^۱ - د مارگن سترن د پشه يي ژبې د گرامر په باب کتاب د دې اثر په ماخذونو وگرځي.

علمي سهوه ونه کړم اکثره مثالونه مې د پشه يي ژبې له شرقي لهجې څخه راوړي، چې په سم او ناسم شکل يې ډېر ښه پوهېدم.

له بله طرفه د موضوع د ارتباط له مخې چې د پشه يي ژبې شرقي لهجه له پښتو ژبې سره ډېره ورته او مشترک ايزوگلاونه لري، نو ځکه مثالونه هم اکثره په شرقي لهجه کې راوړل شوي دي، خو دا بايد ووايم چې هغه مثالونه په عربي لهجه کې هم د تطبيق وړ او بېگانه نه دي، مثلاً د پشه يي ژبې هغه مخصوص فونيم يا غږ چې مارگن سترن ورته (ل) گرافيم غوره کړی دی په دواړو لهجو کې شته چې په دې اثر او زما په نورو ليکنو کې هم د استاذانو په مشوره د (له) گرافيم ورته غوره شوی دی.

البته د پشه يي ژبې نورو ټولو غږونو ته په دې اثر کې هغه گرافيمونه انتخاب او غوره شوي، کوم چې د پښتو ژبې لپاره په معياري ډول د (پښتو ژبې د فونيمیکي الفبی لارښود) نوي کتاب کې د پښتو ټولنې له خوا فيصله شوي او منل شوي دي.

په پښتو کې د عربي دخيلو غږونو ته د (مفغن) (پښتو شوي) او په پشه يي کې همغو عربي دخيلو غږونو ته (مپشن) (پشه يي شوي) اصطلاح راوړل شوې ده.

په پای کې بايد زه له خپل لارښود استاذ ښاغلي پوهاند ډاکتر حبيب الله تږي څخه ځکه ډېره مننه وکړم چې دوی نه يواځې ماته علمي

^۱ - خو د دې فونيم لپاره ما دا E گرافيم د استاذانو په مشوره غوره کړ او منل شوی هم دی او اوس په غرب او شرق کې د ژبو څېړونکي دغه شکل او پخواني شکل باندې يو ډول پوهېږي او زما غوره شوی شکل په ليک کې اسان او شکلاً هم ښه دی.

مشورې او لارښوونې راکړي دي، بلکې په ورځو ورځو يې زما د څېړنې
نوټونه په ډېر ورين تندي لوستلي او يا اورېدلي دي.

څرنگه چې زما د دغه اثر ځينې ځايونه د تخنيکي معاذيرو له کبله
چې د پشه يي ژبې او فونيمیکي الفبې حروف په ټاټبونو کې نشته همغه
ځايونه ټاټپ نه شول، بلکې په ډېر دقت سره په لاس وليکل شول، نو
هيله ده چې زما معذرت ومنل شي.

او هم څرنگه چې د پشه يي ژبې په گرامر کې دا زما لومړی اثر دی،
نو حتماً به له سهووالي نه وي.

بيا هم هيله کوم چې ما په خپلو نېکو او مثبتو مشورو مستفيد کړ.

په درناوي

نورمحمد غمجن «تميل»

خيرخانه مېنه

کابل

۱۳۵۸ ل